

Solaris

kuratorka: Anna Lipiarz

Dokumentacja (fragment) złożona do konkursu na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim na 18. Międzynarodowej Wystawie Architektury w Wenecji w 2023 r.

Koncepcja wystawy

Kuratorka 18. Biennale Architektury w Wenecji w swym oświadczeniu, podkreśla jak ogromną rolę w kształtowaniu otaczającej nas rzeczywistości, a co za tym idzie, tworzenia bazy pod inkluzowe, zróżnicowane i w zgodzie z naturą, środowisko do życia, pełnią architekci.

Wśród architektury współczesnej Polski oraz krajów, które mierzyły się z socjalizmem, dostrzec można wyraźny dualizm sposobu projektowania wynikający ze znaczących zmian ustrojowych. Spoglądając na układy miast polskich można wyróżnić zarówno efekty centralnego planowania przestrzennego jak i efekty kapitalistycznej ekspansji czasów transformacji ustrojowej. Po roku 89, wszelka forma narzuconego układu, kojarzona była jednoznacznie z okresem komunistycznych rządów, co przyczyniło się do silnej potrzeby indywidualnej ekspresji, wolej od odgórných zasad. Suwerenność jakiej doświadczyło społeczeństwo polskie po okresie ścisłych rządów, poskutkowało niestety częściowym zniszczeniem cennych zabytków powojennego modernizmu oraz rozwiązań urbanistycznych. Po prawie trzydziestu latach funkcjonowania gospodarki wolnorynkowej, na rynku zapanował chaos wynikający z obywatelskiej przedsiębiorczości i chęcią zysku za wszelką cenę.

Artysta wywodzący się ze środowiska architektonicznego, stawia tezę, iż odpowiedź na obecną sytuację zdominowaną przez zjawisko tzw. *patodeweloperki*, jest powrót do wartości wyznawanych przez mistrzów Polskiego modernizmu. Poprzez zestawienie ze sobą projektów modernistycznych architektów z wizją fikcyjnego miasta zdominowanego przez deweloperów na zasadzie kontrastu, artysta nawołuje do przemyślenia obecnych działań i podjęcia odpowiednich kroków w celu zaniechania kapitalistycznego wyzysku, na rzecz przyszłości następujących pokoleń. Doświadczenie wystawy ma przyczynić się do przeżycia katharsis, pozwalające na budowanie podłoża pod dyskusję na temat zmian na trendach rynkowych.

Koncepcja wystawy bazuje na zestawieniu kontrastujących idei projektowych poprzez plastyczny hołd dla mistrza futurologii Stanisława Lema, w którego to powieści pod tytułem „*Solaris*” wyrzuty sumienia bohaterów przybierają fizyczną formę poprzez fantomy utworzone przez bezkresny ocean Planety, nawiązując tym samym do wielowymiarowości tegorocznej edycji Biennale Architektury w Wenecji, którego tytuł brzmi „*Laboratorium Przyszłości*”.

Tak zaprogramowana wystawa, stanowi wyraz wewnętrznego niepokoju, z jednoczesną wiarą w poprawę rzeczywistości dzięki rozpoczęciu ogólnonarodowej debaty mającej na celu działania prewencyjne. „*Nadzieja jest jednak silną walutą. Mieć nadzieję to znaczy być człowiekiem.*”.

Streszczenie scenariusza wystawy

„Solaris” – to wyraz niepokoju młodych architektów na temat przyszłości otaczającego świata z punktu widzenia rozwoju zabudowy mieszkaniowej zdominowanej przez patologiczne przedsięwzięcia deweloperów. Jako remedium na współczesne metody działania, kurator wystawy wskazuje powrót do wartości wyznawanych przez mistrzów architektury Polskiej, którzy zmagali się z obliczem powojennego kraju aż do 1989 roku. Poprzez ich najważniejsze realizacje, kurator chce zwrócić uwagę na potrzeby społeczeństwa oraz środowiska naturalnego.

Plastyczny układ projektu stanowi hołd dla mistrza futurologii Stanisława Lema, w którego powieści „Solaris”, wyrzuty sumienia bohaterów przybierają fizyczną formę poprzez fantomy utworzone przez bezkresny ocean Planety, nawiązując tym samym do wielowymiarowości tegorocznej edycji Biennale Architektury w Wenecji, którego tytuł brzmi „Laboratorium Przyszłości”.

Formy w postaci geometrycznego układu pionowych „mimoidów” ręcznie zaplecionych z wikliny (co stanowi ukłon w stronę tradycyjnego rzemiosła Polski), uzupełnione zostały o grę światła odbijaną przez lustrzaną posadzkę przy akompaniamencie muzyki.

Przybyły na miejsce widz może zapoznać się z treścią projektu poprzez siedem wyselekcjonowanych układów urbanistycznych w postaci rzetelnie odwzorowanych makiet w skali 1:500, uzupełnionych o treść merytoryczną za pomocą kodów QR, które przeniosą odbiorcę na specjalnie przygotowaną stronę internetową poświęconą wystawie.

Wystawa ma na celu zachęcić widza do pozostania w przestrzeni na dłużej, traktując ją jako miejsce, w którym nie tylko mogą zapoznać się z projektami, ale przede wszystkim ma wprowadzić ich w atmosferę sprzyjającą przemyśleniom na temat rozwoju wspólnej przyszłości, by otworzyć ich na twórczą dyskusję. Z tej przyczyny przestrzeń została uzupełniona o miejsca do spoczynku, które zapewniają niezbędne wyposażenie do dłuższej i swobodnej kontemplacji przy akompaniamencie muzyki ambientowej. Całość towarzyszy wyświetlana projekcja wody, która stanowi dopełnienie wizji planety Solaris z powieści Lema, a jednocześnie sprzyja kontemplacji.

Polski pawilon stanie się „[...] laboratorium, w którym architekci i praktycy działający w poszerzonym obszarze kreatywnych dyscyplin [...] wytyczą ścieżkę, którą podąży publiczność [...], wyobrażając sobie, co może przynieść przyszłość.”